

TIDAHOLMS KOMMUN OCH DESS HELÄGDA BOLAG OCH STIFTELSE

Innehållsförteckning

1. Allmänt om revision	1
1.1. Revisorernas uppdrag och roll	1
1.1.1. Kommunrevisorer	1
1.1.2. Lekmannarevisorer	2
1.1.3. Sakkunnigt biträde	2
1.1.4. Samordnad revision	2
1.1.5. Revisionens mål	2
1.2. Revisionsprocessen	3
1.2.1. Planera	3
1.2.2. Granska	4
1.2.3. Pröva	5
1.2.4. Revisorerna kommunicerar	6
1.3. Rätt till upplysningar	6
1.4. Yttranderätt och initiativrätt	7
1.5. Oberoendet och självständighet	7
1.6. Budget och förvaltning	7
1.7. Kompetensutveckling	7
2. Revision i Tidaholms kommun	8
2.1 Organisation	8
2.2 Revisionsplan 2019-2020	8
2.2.1 Fördjupande granskningar	9
2.2.2 Grundläggande granskning	9
2.2.3 Redovisningsrevision	10
2.2.4 Lekmannarevision	11
2.2.5 Kommunikation	11

1. Allmänt om revision

Revisionsplanen för 2019 innehåller förutom årets planerade granskningar utifrån genomförd riskanalys även en beskrivning av revisionens uppdrag, mål och arbetsformer samt huvuddelarna i arbetet med att komma fram till revisionsplanen för 2019.

1.1 Revisorernas uppdrag och roll

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder och beredningar) samt granskande (revisorer).

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen samt pröva ansvarstagandet. Revisionen är oberoende och granskar på fullmäktiges uppdrag

Källa:
God Revisionssed 2018

och därigenom indirekt också för medborgarna.

1.1.1 Kommunrevisorer

För att ge underlag till kommunfullmäktiges ansvarsprövning granskar och prövar revisorerna årligen, i den omfattning som följer av god revisionssed, all verksamhet som bedrivs inom nämnders och styrelsers verksamhetsområden. Med all verksamhet avses styrelsers

och nämnders verksamheter som utförs inom deras verksamhetsområden, såväl i egen regi som av externa utförare.

I enlighet med KL prövar revisorerna om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Revisionsuppdraget är definierat i kommunallagen (KL). Revisorerna ska granska och pröva enligt god revisionssed. God revisionssed är inte reglerad i lag eller föreskrift eller på annat sätt fastställd av en myndighet. Den formas och utvecklas successivt över tiden i det praktiska revisionsarbetet.

Förtroendevalda kommunrevisorer utses av fullmäktige för en mandatperiod. Revisorerna avslutar sitt uppdrag när granskningen av det fjärde året i mandatperioden är slutförd och rapporterad. Revisorerna lyder direkt under kommunfullmäktige med ett årligt anslag. För revisorerna gäller ett av kommunfullmäktige fastställt reglemente. Revisorerna har interna sammanträden och träffar med kommunfullmäktiges presidium, kommunstyrelsen och nämnderna.

Delårsrapport och årsredovisning, inklusive den sammanställda redovisningen, granskas årligen. Revisorerna ska även bedöma om resultaten i delårsrapporten och årsredovisningen är förenliga med de mål fullmäktige beslutat om. Revisorerna ska skriftligen uttala sig om detta, dels i uttalande över delårsrapporten och dels i revisionsberättelsen.

Revisorernas bedömning lämnas i revisionsberättelsen och fortlöpande under året i revisionskrivelser. Revisorerna kan i revisionsberättelsen rikta anmärkning mot nämnderna, styrelsen och/eller enskilda förtroendevalda. Revisorerna skall med hänvisning till kommunallagen också i revisionsberättelsen i särskild uttalande ange om ansvarsfrihet tillstyrks eller ej.

1.1.2 Lekmannarevisorer

Lekmannarevisorernas uppgift i de kommunala bolagen är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om den interna kontrollen är tillräcklig samt om anvisningar från årsstämman följts.

Lekmannarevisorernas uppdrag definieras i aktiebolagslagen. Uppdraget överensstämmer med uppdraget som förtroendevald revisor med ett väsentligt undantag, lekmannarevisorerna ska inte granska om räkenskaperna är rättvisande. Detta åligger den auktoriserade revisorn i bolaget. Uppdragen för lekmannarevisorn och bolagets godkända/auktoriserade revisor överlappar delvis varandra vid granskningen av den interna kontrollen, som båda har uppdraget att granska och pröva.

I helägda kommunala aktiebolag utser fullmäktige minst en lekmannarevisor. Hur många lekmannarevisorer som ska utses regleras i bolagsordningen. De lekmannarevisorer som fullmäktige utser i aktiebolag (helägda och delägda) väljs ur gruppen kommunens revisorer, dvs. med personsamband. Personsambandet skapar en naturlig koppling mellan dessa uppdrag.

1.1.3 Sakkunnigt biträde

Revisorerna biträds av sakkunniga i granskningsarbetet.

Revisorerna anlitar själva sakkunniga och styr deras uppdrag. De sakkunnigas

förhållningssätt, metoder och verktyg ska ha stöd i god revisionssed i kommunal verksamhet. Föreningen SKYREV (Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer) lägger fast grundläggande principer för de sakkunniga i form av vägledning och

Källa: God Revisionssed 2018

rekommendationer. Dessa tar sin utgångspunkt i god revisionssed i kommunal verksamhet.

Uppdraget omfattar biträde vid revisionsplanering samt granskning och bedömning av den kommunala verksamheten och av kommunens delårsbokslut och årsredovisning i enlighet med kommunallagen, god revisionssed och kommunens revisionsreglemente och definieras närmare i särskilt uppdragsavtal. Bitrådets uppgift är att genom planering, genomförande och rapportering av granskning ge de förtroendevalda revisorerna underlag för sin revisionsberättelse samt att ge sakkunniga råd i formuleringen av denna.

1.1.4 Samordnad revision

Samordnad revision mellan kommunförvaltningen och dess bolag är ett viktigt instrument för ägarens, d v s kommunfullmäktiges, kontroll och uppföljning.

Inom den samordnade revisionen granskar kommunens revisorer kommunen som ägare, medan lekmannarevisorerna/revisorerna granskar bolaget/stiftelsen. Därmed kan en bred granskning ske av ägarstyrning och uppsikt, vilket ger fullmäktige underlag för kontroll och uppföljning av hela den kommunala koncernen. Den samordnade revisionen ger förutsättningar att bedöma hur kommunen arbetar med ägarstyrning och förvaltningskontroll. Granskningen sker utifrån ett övergripande ägar-/styrperspektiv där kommunstyrelsens uppsikt är ett viktigt inslag.

För att beakta helhetssyn i den kommunala verksamheten har revisorerna även samverkan och informationsutbyte med revisorer i kommunalförbund, finansiella samordningsförbund och andra kommunala företag.

1.1.5 Revisionens mål

En grundförutsättning för en tillförlitlig kommunal revision och ytterst en effektiv verksamhet är att samtliga delar av det kommunala verksamhetsområdet årligen blir föremål för revisorernas granskning.

Målen i granskningen är att:

- Genomföra revisionsinsatser med en hög kvalitet som bidrar till förbättringar och en ökad effektivitet i kommunens verksamhet.
- Använda de tilldelade resurserna så effektivt som möjligt.
- Leva upp till god revisionsred i kommunal verksamhet och till kommunallagens intentioner.

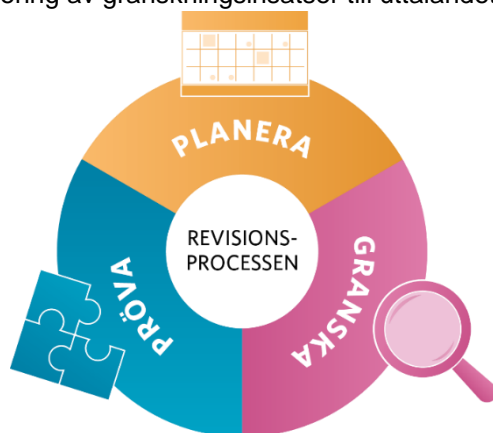
1.2 Revisionsprocessen

Revisionsprocessen omfattar hela det arbete som revisorerna gör under ett revisionsår från riskanalys och planering av granskningsinsatser till uttalandet i revisionsberättelsen.

Revisionsprocessen är avslutad när fullmäktige fattat beslut i ansvarsfrågan.

Revisionsprocessen är uppdelad i tre delar – planera, granska och bedöma. Revisorerna har ansvar för hela revisionsprocessen och beställer de granskningar m.m.

som ska genomföras av de sakkunniga.

Källa: God Revisionsred 2018

1.2.1 Planera

Revisionens resurser är begränsade och måste användas effektivt. I planeringen inhämtar revisionen och lekmannarevisionen på ett strukturerat sätt information om verksamheten och omvärlden för att göra aktiva val av granskningsinsatser, baserade på identifierade risker. Granskningarna inriktas därför på väsentliga områden där det kan finnas risk att väsentliga fel uppstår som kan påverka

verksamheternas inriktning, förvaltning och redovisning. Revisionsplanen ska därför bygga på en risk- och väsentlighetsanalys.

Risk- och väsentlighetsanalys

Revisionsprocessens grundstomme är analysen av väsentlighet och risk. Syftet med en risk- och väsentlighetsanalys är att identifiera de största riskerna som finns inom väsentliga verksamheter, funktioner och processer i kommunen och som kan leda till ekonomiska, juridiska, verksamhetsmässiga och förtroenderelaterade konsekvenser.

Riskerna identifieras och bedöms med utgångspunkt från revisionsuppdraget och ansvarsprövningen. Analysen av väsentlighet och risk utgår från revisionens syfte. Analysen startar med att fastställa väsentliga verksamhetsområden inom respektive nämnd och styrelse. I analysen bedöms såväl externa som interna faktorer. Denna tar sin utgångspunkt i dels förändringar i omvärlden, dels den aktuella situationen i kommunen och fullmäktiges mål/uppdrag.

Analysen görs i samverkan mellan de förtroendevalda revisorerna och sakkunniga biträden. Det är dock de förtroendevalda revisorerna som beslutar om vilka granskningsinsatser som ska göras samt inriktning och omfattning av dessa.

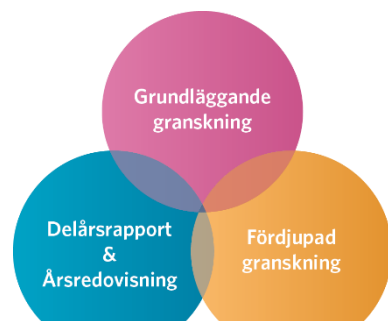
Granskningens inriktning och omfattning grundar sig i huvudsak på en riskanalys och erfarenheter från tidigare års granskning.

Revisionsplanen

Utifrån riskanalysen prioriterar revisorerna och lekmannarevisorerna granskningsinsatser och beskriver dessa i revisionsplanen/granskningsplanen. Revisionsplanen omfattar hela den årliga granskningen. Planen kan även innehålla aktiviteter såsom informations- och utbildningsinsatser, uppsökande verksamhet samt dialog och kommunikation med styrelse och nämnder liksom med medborgare och media.

Under året kan det dock uppstå situationer som innebär att revisorerna behöver prioritera om planerade granskningsinsatser.

Källa: God Revisionssed 2018

1.2.2 Granska

Granskningen är årlig och avser den verksamhet som sker under ett räkenskapsår. Revisionens granskning ska vara så omfattande att revisorerna årligen kan pröva och uttala sig om ansvarstagandet för samtliga revisionsobjekt, dvs. de styrelser, nämnder och beredningar som ska granskas. Granskningen

är avslutad när alla revisionsobjekt samt årsredovisningen är granskad. Den årliga granskningen består av tre delar. I alla delar av den årliga granskningen anlitar revisorerna och lekmannarevisorerna sakkunniga.

Verksamhetsrevision

Grundläggande/löpande granskning

Den grundläggande granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse eller nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Grundläggande granskning genomförs av samtliga styrelser och nämnder varje år.

Den grundläggande granskningen genomförs löpande under året och gäller granskning av samtliga styrelser och nämnder varje år. Granskningen genomförs genom löpande insamling av fakta och iakttagelser, protokollsgranskning, nämnddialoger samt en uppföljning av tidigare års granskningar.

En väsentlig del i den grundläggande granskningen är den granskning som revisorerna gör löpande under året utifrån sitt bevakningsansvar.

Den grundläggande granskningen omfattar även dialoger med nämnder och styrelsen, där specifika frågeställningar tas upp.

Fördjupande granskning

Fördjupade granskningar genomförs där riskanalysen visar på stora risker och där revisionen och lekmannarevisionen bedömer att den grundläggande granskningen inte är tillräcklig. Fördjupade granskningar är avgränsade och inriktade på en viss verksamhet, process eller rutin. De kan genomföras inom hela revisionsuppdraget – måluppfyllelse, styrning och intern kontroll samt räkenskaper. Fördjupade granskningar kan vara kommunövergripande, nämndgemensamma eller nämndspecifika. De kan även genomföras i samverkan mellan kommunens revisorer och lekmannarevisorerna i kommunens bolag eller med andra kommuners revisorer.

Valet av fördjupningar bestäms utifrån väsentliga områden för kommunen som uppmärksammas vid risk- och väsentlighetsanalysen.

En fördjupad granskning kan också föregås av en förstudie av ett område för att skaffa ytterligare kunskap om verksamhetens resultat, risker och kontroll. Syftet med förstudien är att besvara frågan om en fördjupad granskning ska genomföras eller inte.

Granskning av kommunens bolag och stiftelse

Lekmannarevisionen av kommunens bolag och de valda revisorernas granskning av stiftelsen omfattar en grundläggande granskning av bolagen och stiftelsen.

Utgångspunkt för granskningen är det kommunala ändamålet, bolagsordning, ägardirektiv och andra styrdokument.

Lekmannarevisorernas och de valda revisorernas granskning består av en grundläggande granskning av hur bolagens/stiftelsens verksamhet förhåller sig till det kommunala ändamålet och övriga styrdokument samt deras system för styrning, uppföljning och intern kontroll.

Lekmannarevisorerna beslutar också vid behov utifrån sitt risk- och väsentlighetarbete om genomförande av fördjupade granskningar avseende bolagen och/eller stiftelsen.

Resultatet av revisionen sammanställs i en granskningsredogörelse som ligger till grund för lekmannarevisorernas uttalande i granskningsrapporten/revisionsberättelsen. Granskningsrapporten ska även fogas till revisionsberättelsen till kommunfullmäktige.

Redovisningsrevision

Krav på delårsrapport och utformning av densamma framgår av Kommunal Redovisningslag, KRL. I kapitel 9, § 1 regleras att kommunen minst en gång under räkenskapsåret ska upprätta en delårsrapport för verksamheten från räkenskapsårets början. Rapporten ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret.

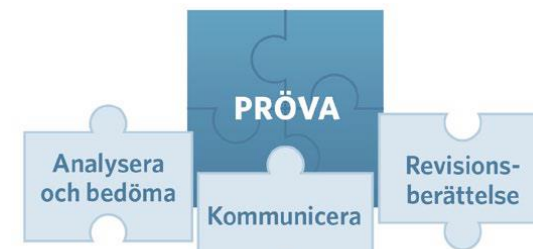
Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning. Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen bedöma om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om.

Kommunen har även egna riktlinjer för årsredovisningens upprättande som ska följas.

1.2.3 Pröva

Fullmäktiges prövning sker årligen och avser all verksamhet. Prövningen av nämndernas ansvarstagande grundas på revisorernas bedömning och uttalande i revisionsberättelser.

Med det samlade resultatet av årets granskning som grund analyserar revisorerna tillsammans med sakkunniga om verksamheten i styrelser och nämnder är ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredsställande, om

Källa: God Revisionssed 2018

räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Under denna process beaktar revisorerna information som inhämtas från andra revisorer inom kommunens verksamhet – lekmannarevisorer/revisorer och yrkesrevisorer i kommunala företag, revisorer i kommunalförbund och finansiella samordningsförbund m fl.

Analysen leder fram till revisorernas slutliga bedömning av revisionsobjektens ansvarstagande. Revisorerna kan

1. tillstyrka att ansvarsfrihet beviljas,
2. rikta anmärkning,
3. avstyrka att ansvarsfrihet beviljas.

Revisorernas uppfattning i ansvarsfrågan förmedlas till fullmäktige i form av ett särskilt uttalande i revisionsberättelsen. Revisorerna prövar ansvaret såväl kollektivt, dvs. för hela styrelsen eller nämnden, som individuellt för enskilda ledamöter. Det kollektiva ansvaret är utgångspunkten.

Ansvarsprövningen

Om revisorerna riktar anmärkning eller avstyrker ansvarsfrihet ska anledningen framgå i revisionsberättelsen. Vid anmärkning eller avstyrkan av ansvarsfrihet ska revisorerna i revisionsberättelsen hänvisa till en eller flera grunder av nedanstående och om de bedömer även hänvisa till en eller flera skador som har uppstått.

- Bristande måluppfyllelse – verksamhet
- Bristande måluppfyllelse – ekonomi
- Ohörsamhet/obstruktion
- Icke lagenlig verksamhet, brottslig gärning
- Bristar i styrning och intern kontroll av verksamhet
- Bristar i styrning och intern kontroll av ekonomi
- Otillräcklig beredning av ärenden
- Obehörigt beslutsfattande
- Ej rättvisande redovisning.

De händelser eller ageranden som revisorerna hänvisar till när de riktar anmärkning eller avstyrker ansvarsfrihet kan även ha medfört negativa effekter (skador) för kommunen.

- Förtroendeskada eller annan immateriell skada
- Ekonomisk skada
- Verksamhetsskada.

Dessa effekter (skador) kan i hög utsträckning påverka revisorernas bedömning av hur allvarlig kritiken blir.

1.2.4 Revisorerna kommunicerar

Att kommunicera och skapa en bra dialog är grundläggande för ett effektivt revisionsarbete. Det stärker ömsesidig kunskap och förståelse och bidrar till

revisionens förankring och legitimitet. Kommunikation gör revisionen öppen och tillgänglig.

Källa: God Revisionsred 2018

kommunicera beroende på vad de vill uppnå. Revisorernas målgrupper är både interna (inom kommunens organisation) och externa (utanför kommunens organisation).

Tillvägagångssättet att nå fram och utformandet av budskapen kan variera utifrån vilken målgrupp det rör sig om. Det handlar om information, kommunikation och dialog. Revisorerna kommer överens om med vilka, om vad och hur de ska kommunicera. Information förmedlar fakta och kunskap och bidrar till förståelse. Kommunikation kan ändra uppfattningar, förhållningssätt och attityder. Dialog är en förutsättning för ett ändrat beteende.

1.3 Rätt till upplysningar

Tillgången till fakta och information är grundläggande för revisionens oberoende. Revisorerna och deras sakkunniga har rätt att få de upplysningar de behöver av styrelse, nämnder samt enskilda förtroendevalda för att kunna utföra sin granskning. Det gäller även sekretessbelagd information. Sekretessen följer med in i revisionens arbete, s.k. överförd sekretess. Motsvarande rätt till information har lekmannarevisorerna och deras sakkunniga i de kommunala aktieföretagen.

Kommunens revisorer kan begära upplysningar av godkända/auktoriserade revisorer, lekmannarevisorer och revisorer i kommunala företag samt

Revisorerna arbetar strategiskt med sin kommunikation.

De identifierar och analyserar viktiga målgrupper och väljer olika sätt att

kommunalförbund, om upplysningarna behövs för revisionsuppdraget. I företagen gäller detta i de fall företaget omfattas av offentlighetsprincipen, dvs. när kommunen har ett dominerande inflytande över företaget.

1.4 Yttranderätt och initiativrätt

När fullmäktige behandlar revisionsberättelsen har revisorerna och deras sakkunniga alltid rätt att yttra sig. Revisorerna kan genom initiativrätten självständigt väcka ärende i styrelse eller nämnd om ärendet rör deras granskning. Revisorerna kan också använda initiativrätten om de bedömer att en styrelse eller nämnd inte behandlar granskningsresultat som revisorerna har lämnat.

Ärenden som revisorerna initierar måste tas upp och behandlas. Revisorerna vänder sig med initiativrätten till det organ där man vill initiera ärendet och anmäler detta till ordföranden som för upp ärendet på dagordningen. Ett initiativärende i fullmäktige skall beredas i enlighet med kommunallagens regler.

1.5 Oberoendet och självständighet

Revisorernas förhållningssätt och arbetsformer har betydelse för oberoendet. Oberoendet är viktigt för revisionens legitimitet och trovärdighet. Ett absolut oberoende finns dock inte, eftersom alla är individer i ett samhälle, i ett socialt sammanhang med kontakter och relationer. Med sitt förhållningssätt och agerande i uppdraget gör revisorerna sitt oberoende synligt och trovärdigt. Ett oberoende förhållningssätt och agerande tar sig uttryck i självständighet och objektivitet. Revisorerna har gemensamt och enskilt ansvar för att upprätthålla självständigheten. Självständigheten hindrar inte att revisorerna kan kommunicera och ha dialog om händelser, risker och andra omständigheter av vikt för granskningens inriktning och genomförande. Revisorerna slår vakt om sin självständighet i förhållande till dem som granskas, genom att självständigt:

- välja vad som ska granskas,

- välja angreppssätt för granskningens genomförande,
- välja och anlita sakkunniga för granskningens genomförande,
- göra analys och bedömningar och framföra dessa,
- pröva och uttala sig om ansvarsutövandet för styrelse och nämnder.

1.6 Budget och förvaltning

Fullmäktiges presidium bereder revisorernas budget. Fullmäktige svarar för att revisionen har tillräckliga resurser att genomföra revisionsuppdraget enligt kommunallagen och god revisionsssed

Revisorerna svarar själva för den förvaltning som de har i samband med revisionsuppdraget. Med förvaltning avses frågor som inte är direkt kopplade till granskningen, t.ex. upphandling av sakkunniga alternativt personalärenden, budget och redovisning, deltagande i nätverk och utbildning samt andra administrativa frågor. Det gäller även beslut om jäv.

1.7 Kompetensutveckling

Många av de verksamheter som kommunens nämnder ansvarar för genomgår relativt snabba förändringar och omfattande utvecklingsprocesser. Detsamma kan sägas om den kommunala revisionen som under senare år genomgått väsentliga förändringar. Revisorerna får löpande inbjudningar till seminarier, konferenser och nätverksträffar. Prioriteringar sker med följande utgångspunkter:

- Utveckla det egna arbetssättet
- Medverka till ökad kunskap och förståelse för den kommunala revisionens uppdrag och ansvar.
- Utbildning med inriktning på kommunallagen och God revisionsssed i kommunal verksamhet.

2 Revision i Tidaholms kommun

2.1 Organisation

Kommunrevisionen i Tidaholms kommun består av 5 förtroendevalda revisorer.

Ordförande är Jan-Olof Sandberg och vice ordförande är Tord Viktorsson.

Lekmannarevisorer har av kommunfullmäktige utsetts för mandatperioden t.o.m.

2022 enligt följande:

- Jan-Olof Sandberg och Tord Viktorsson - Tidaholms Energi AB
- Jan-Olof Sandberg och Tord Viktorsson - Tidaholms Bostads AB
- Jan-Olof Sandberg och Tord Viktorsson - Tidaholms Elnät AB

Till suppleant till lekmannarevisorer Tidaholms Energi AB, Tidaholms Bostads AB och Tidaholms Elnät AB utsetts Ingegärd Rehn.

till i Tidaholms kommun biträds revisorerna av Deloitte. Avtal med sakkunniga biträden innebär att Deloitte AB granskar delårsbokslut, årsredovisning samt vid behov genomför de fördjupande granskningar som revisorerna finner påkallande. Deloitte ska även stödja revisorerna i den löpande revisionsarbete.

2.2 Revisionsplan 2019-2020

De förtroendevalda revisorerna i Tidaholms kommun har tillsammans med sakkunniga biträden genomfört en risk- och väsentlighetsanalys. I analysen har ett flertal riskområden identifierats och dokumenterats i en separat rapport. Kommunrevisionen har som ett led i framtagandet av revisionsplanen diskuterat och sammanfört respektive revisors förslag och väsentlighetsanalys till en samlad revisionsplan för revisionsåret 2019-2020. Planen utgår från genomförd riskanalys och resultaten av tidigare granskningar m.m.

2.2.1 Fördjupande granskningar

Mot bakgrund av revisorernas ekonomiska förutsättningar finns begränsade möjligheter till omfattande fördjupande granskningar. Totalt 2-3 fördjupande granskningar (ink. ev. förstudie) planeras under 2019.

De utvalda projektens syften och mål beskrivs närmare i separata projektplaner. Utifrån revisorernas risk- och väsentlighetsanalys, tidigare granskningar, erfarenheter har nedan fördjupningsgranskningar planerats för 2019-2020.

Granskningsområde & syfte

Systematisk arbetsmiljö

Syftet med granskningen är att bedöma om styrelsen och nämnderna bedriver ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete (enligt gällande lag, föreskrifter och riktlinjer) med tillräcklig intern kontroll.

Granskningsobjekt: Kommunstyrelse

Ekonomistyrning

Syftet med granskningen är att bedöma om social- och omsorgsnämnden har en ändamålsenlig budgetprocess och ekonomisk styrning.

Granskningsobjekt: Social- och omsorgsnämnd

Samhällsbyggnadsnämndens organisation

Syftet med granskningen är att bedöma om samhällsbyggnadsnämndens organisation är ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande.

Granskningsobjekt: Samhällsbyggnadsnämnd

Intern kontroll

Syftet med granskningen är att bedöma hur kommunstyrelsen, med utgångspunkt från sin uppsiktspflicht, säkerställer en ändamålsenlig struktur för intern kontroll inom kommunens olika verksamheter. Vidare är syftet att

granska nämndernas eget arbete med att säkerställa en ändamålsenlig struktur för intern kontroll.

Granskningsobjekt: Alla nämnder

Kvalitet och likvärdighet i grundskolan

Syftet med granskningen är att bedöma om barn- och utbildningsnämnden bedriver grundskolan på ett ändamålsenligt sätt.

Granskningsobjekt: Barn- och utbildningsnämnd.

Kvalitet och resursutnyttjande i förskolan

Syftet med granskningen är att bedöma om barn- och utbildningsnämnden bedriver förskolan på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Granskningsobjekt: Barn- och utbildningsnämnd.

Underhåll av fastigheter, VA, gator och vägar.

Syftet med granskningen är att bedöma om samhällsbyggnadsnämnden säkerställer att det finns tydliga planer och strategier för att säkerställa att ändamålsenliga underhållsåtgärder sätts in i rätt omfattning och i rätt tid.

Granskningsobjekt: Samhällsbyggnadsnämnd

Förändringar eller händelser som inträffar i omvärlden, i kommunen eller dess verksamheter kan påverka bedömningen av vad som utgör prioriterade risker. Det kan innebära att anpassningar av planering under året behöver göras. För att revisionen som genomförs ska vara aktuell och relevant behöver revisionens verksamhet därför kännetecknas av en hög grad av flexibilitet och anpassningsförmåga. Revisionsplanen kan komma att ändras och kompletteras med fler granskningar beroende på vad sker i och utanför kommunen.

Fördjupande granskningar genomförs löpande under revisionsåren. I förekommande fall genomför revisorerna egna förstudier/hearings, innan beslut att genomföra en fördjupad granskning fattas.

2.2.2 Grundläggande granskning

För att komma upp till kraven på grundläggande granskning av all verksamhet, som det uttrycks i kommunallagen och god revisionsred, förutsätts att de valda revisorerna utför visst eget granskningsarbete vid sidan om granskningsarbetet som utförs genom sakkunniga biträden. Som ett led i löpande granskningar är det varje revisors ansvar:

- Att följa och informera sig om kommunens verksamheter, i synnerhet verksamheter inom bevakningsområdet, samt att övergripande rapportera väsentliga iakttagelser som gjorts exempelvis genom protokollsläsning
- Ge uppslag till fördjupande granskningar
- Ge uppslag för verksamhetsträffar och hearings

Protokollsläsning

Revisorerna har delat upp ansvaret att ta del av respektive nämnds protokoll och övrig aktuell dokumentation. Bevakningsansvaret är fördelat enligt följande:

- a. Kommunstyrelsen - *Alla*
- b. Barn- och utbildningsnämnd - *Jan-Olof Sandberg*
- c. Social – och omsorgsnämnd - *Ingegerd Rehn, Ingegerd Rehn.*
- d. Stadsbyggnadsnämnd - *Örjan Persson*
- e. Kultur- och fritidsnämnd - *Kerstin Thuvesson.*
- f. Nämnd för samhällsskydd mellersta Skaraborg - *Örjan Persson*
- g. Bolagen – *Tord Viktorsson.*

Dialoger med politiker och verksamhetsföreträdare (Hearing)

Ett väsentligt led i den årliga granskningen är dialog och kommunikation med nämnderna, styrelsen samt verksamhetsföreträdare i syfte att hämta in kunskap om verksamhet och bilda underlag för vidare riskanalys. Dialoger kan även i vissa fall vara ett led i att inhämta ytterligare underlag för genomförandet av årets revision. Underlag från dialoger ger, tillsammans med andra granskningsaktiviteter, underlag till ansvarsprövningen. De ger också underlag till att uppdatera väsentlighets- och riskanalysen och planeringen av revisionsarbetet kommande år. Sakkunnigt biträde svarar för dokumentation av iakttagelser och slutsatser som framkommer under dialoger och träffar. Revisorerna kommer även när så är påkallat i särskilda skrivelser ställa frågor till nämnderna.

Verksamhetsbesök

Verksamhetsbesök planeras löpande under året i någon/några verksamheter. Syftet med besöken är att inhämta kunskap om verksamheten, vilket även kan bilda underlag för vidare riskanalys. Möte med nämndernas/styrelsens presidier genomförs under en till två dagar då samtliga revisorer träffar samtliga presidier.

Vid mötena skall det finnas tid och utrymme att genomlysa särskilt viktiga frågor. Vid mötena deltar sakkunnigt biträde. Iakttagelser från verksamhetsbesök ska dokumenteras och utgör ett underlag vid ansvarsprövningen. Sakkunnigt biträde svarar för dokumentation.

Kommunfullmäktige

Ett övergripande mål är att kommunens revisorer skall vara kända i hela den kommunala organisationen. Som ett led i detta kommer revisorerna enligt schema närvara vid kommunfullmäktiges sammanträden. Regelbundet sker överläggningar med kommunfullmäktiges presidium.

Vid behov har revisorerna möjlighet att använda sig av initiativrätten.

Omvärldsbevakning

Med uppdraget som revisor följer att på ett övergripande sätt följa utvecklingen i kommunen samt hålla sig a jour med förändringar som kan ha väsentlig inverkan på kommunens ekonomi och förutsättningar att driva olika verksamheter.

Exempel på sådana områden kan vara; kommunal juridik, regional utveckling, demokratifrågor, integrationsfrågor, kommunikationer, äldreomsorg samt utbildningsfrågor. Sakkunnigt biträde har ett särskilt ansvar att följa och informera om förutsättningar som påverkar granskningsarbetets formella genomförande.

2.2.3 Redovisningsrevision

Revision inriktas på väsentliga processer, belopp och poster. När nämndernas, styrelsens och bolagets ekonomiska redovisningar är fastställda upprättas riskanalyser per nämnd, styrelse och bolag.

För bolagen genomförs ett separat granskning av bolagets auktoriserade revisor enligt Aktiebolagslagen (ABL). Granskningen kommuniceras och samordnas med lekmannarevisorerna och deras sakkunniga biträde.

Granskning av delårsbokslut

Delårsrapport ska granskas och rapport skall lämnas för behandlingen i kommunfullmäktige. Granskningen ska belysa om resultatet i rapporten är förenligt med de mål som kommunfullmäktige har fastställt. Granskningen ska även syfta till att identifiera och kommunicera eventuella budgetavvikelser och/eller andra problem i ett tidigt skede.

Granskning av bokslut/årsredovisning

Bokslutet granskas med utgångspunkt med de risker som bedöms kvarstå med beaktande av iakttagelser från granskning av intern kontroll och delårsrapport. Kommunkoncernens årsredovisning granskas med beaktande av däri ingående verksamhetsredovisning, balans- och resultaträkning, finansieringsanalys och noter.

2.2.4 Lekmannarevision

Lekmannarevisorernas utgångspunkter för granskningen i Tidaholms kommun är det kommunala ändamålet, bolagsordningen, ägardirektiv och andra styrdokument. Lekmannarevisorerna har att förhålla sig till och bedöma om kommunala bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt om bolaget intern kontroll är tillräcklig. Lekmannarevisorer kan också vid behov utifrån en riskbedömning genomföra fördjupande granskning av bolagen.

2.2.5 Kommunikation

Årets revisionsplan läggs ut på kommunens hemsida. Fullmäktige informeras om årets revisionsplan vid sitt maj alt. juni möte. Revisionsberättelser lämnas till kommunfullmäktige och omfattar kommunens samlade verksamhet. Revisionsberättelserna innehåller förslag i ansvarsfrågan samt uttalande om kommunens redovisning kan godkännas. De undertecknas av de förtroendevalda revisorerna. Granskningsresultaten kommuniceras via den årliga revisionsrapporten. Revisionen kommunicerar upprättade granskningsrapporter med de som blivit granskade. Fördjupade granskningsrapporter läggs ut på kommunens hemsida.

TIDAHOLM

2018-05-29

Kommunens revisorer

Jan-Olof Sandberg

Tord Viktorsson

Ingegärd Rehn

Kerstin Thuvesson

Örjan Persson